

UZVARAS CEĻŠ

Lai kraksts iznāk trīs reizes nedēļā: otrdienās, ceturtdienās un sestdienās

Redakcija Līvānos, Rīgas ielā 33. Tālruni: redaktoram 41, redakcijai 58. Numurs maksā 10 kapeikas

Latvijas Komunistiskās partijas Līvānu rajona komitejas un Līvānu rajona Darbaļaužu deputātu padomes orgāns

№ 108 (1059)

Otrdien, 1957. g. 10. septembrī

8. gads

Agrotehniski savlaicīgos termiņos veikta sēja nodrošina augstas ražas. To ir ņēmuši vērā kolchoza „Sarkanais karogs“ kolchoznieki un šo kolchozu apkalpojošie MTS mehanizatori.

Līdz šī gada 5. septembrim visi ziemāji plānoto 90 hektaru platībā apsēti. Sēja veikta savlaicīgi ar vienotiem kolchoznieku un MTS mehanizatoru spēkiem.

PAIET LABĀKIE SĒJAS TERMIŅI

Visā mūsu dzimtenē kolchozos un mašīnu-traktoru stacijās arvien plašāk izvērsās socialistiskā sacensība par godu Oktobra revolūcijas 40. gadadienai.

Mūsu rajona darbaļaudis šo svētku dienu apņēmušies sagaidīt ar jaunām darba vēlmēm. Pašreizējais rajona lauku cilvēku galvenais uzdevums ir visātrākā laikā pabeigt ziemāju kultūru sēju. Daudzu gadu prakse pierādījusi, ka, pareizi ievērojot agrotehniku un ziemāju sējas labākos termiņus, tie mūsu rajona apstākļos dod stabilas ražas.

Pašreiz paiet labākās ziemāju sējas dienas. Tāpēc dārga ir katra stunda, katra diena. Ziemāju sējas tempi strauji jākāpina. Pareizi jāpielieto agrotehniskās noteikumi, ar pilnu slodzi jāizmanto MTS tehnika un zirgu vilcējspēks. Ziemāju sēja rajonā jāpabeidz līdz 15., 20. septembrim.

Kolchoza „Sarkanais karogs“ laudis reizē ar šī gada ražas novākšanu un lopbarības sagādi jau likuši drošus pamatus nākošā gada ražai. Šajā kolchozā jau 5. septembrī bija apsēta visa ieplānotā ziemāju platība — 90 hektari. Sējas darbi tika veikti augstā agrotehniskā līmenī. Pašlaik sēju vēl turpina virs plāna. Augsne šim mērķim sagatavota 30 hektaru platībā.

Organizēti ziemāju sēja veicas arī kolchozā „Draudzīgais maijs“, kur plānotā platība uz 5. septembri bija apsēta par 80 procentiem, Oškalna vārdā nasauktajā lauksaimniecības arteli — par 70 procentiem. Virs 60 procentiem ziemāju sēju veikuši „1. Maijs“, „Cīņa“, „Padomju Latvija“ un vairāki citi kolchozi.

Taču 5. septembrī rajonā vēl bija arī tādi kolchozi, kuros ziemāju sēja vēl nebija uzsākta vai arī iesēti tikai daži hektari. Tādi kolchozi ir „Nākotne“, „Dzimtene“, „Darbs“, Kaļiņina un Molotova vārdā nosauktie un daži citi. Šajos rajona kolchozos ziemāju sējas ieviecināšanās raksturojas tikai ar to, ka kolchozu vadītāji un pirmām kārtām jau lauksaimniecības speciālisti, brigādiēri un MTS mehanizatori bezatbildīgi

nerūpējas par augsnes sagatavošanu, bet tur, kur mitrā augsne neļāva veikt darbus ar MTS tehniku, neizmanto zirgus.

Nevar neatzīmēt, ka MTS direktoru b. Beļajevu, galveno agronomu b. Vucāni un galveno inženieri b. Šubu neapmierinošā sējas gaita nemaz neuztrauc. Neuztraucas, ka no plānotās ziemāju sējas platības 5. septembrī rajonā bija apsēti tikai 32 procenti. Ar sādu ziemāju sējas gaitu taču samierināties nevar.

Tur, kur vēl nav atbrīvotas aizņemtās popuves, tajās iesētās kultūras nekavējoties jānovāc, nekavējoties jādzar augsne. Augsnes sagatavošanā jāieslēdz pēc iespējas vairāk traktoru un zirgu, jāpānāk, lai katrs traktors strādātu divās maiņās un izpildītu izstrādes normas.

Augstas ziemāju ražas ir atkarīgas arī no laba sēklas materiala. Taču vairāki rajona kolchozu vadītāji un speciālisti stūrgalvīgi negrib savus bezšķirnes graudus apmainīt pret labu sēklu, kura dabūjama tepat Līvānos.

Ne mazāk svarīgu vietu augstu ražu izaudzēšanā ieņem arī mēslojums. Tāpēc katrā kompleksajā brigādē jānozīmē noteikts skaitis pajūgu un cilvēku, kas sagatavotu un izvestu uz ziemāju laukiem nepieciešamo daudzumu mēslojuma. Vislabāk ir gatavot un iestrādāt organominerālmestu maisījumu.

Šinīs karstajās rudens darbu dienās sava organizējošā loma jāieņem ciemu padomēm, mašīnu un traktoru stacijai, kolchozu partijas un komjaunatnes organizācijām. Goda pilns katra komunistu, komjaunieša un ciema padomes deputāta pienākums — ar aktīvu darbu rādīt priekšzīmi ikvienā pašreizējā pasākumā. Jāizmanto visi masu politiskā darba paņēmieni, kas sekmētu lauku darbu sekmīgu gaitu.

Rajona darbaļaudis, pasteidziniet ziemāju sēju! Savlaicīga ziemāju sējas veikšana nodrošinās augstas ražas nākošajā gadā un tā būs jūsu patriotiskā velle Oktobra revolūcijas 40. gadadienai.

Brigādē lini noplūkti

Šogad mums ar liniem brigādē bija apsēti 17 hektari. Tos kopām labi un izauga arī laba raža. Līnus laikā novākt un apstrādāt — brigādes linkopju galvenais uzdevums. Tagad ar vienu darbu esam tikuši galā. Visā platībā lini noplūkti. No 6 hektariem linu stiebrīņi jau savesti šķūņos, bet no 9 hektariem izklāti uz lauka. Pēdējā plūkuma lini mirkst mārkos.

Labi strādā pie liniem brigādes vecākie kolchoznieki. Vienu no linu posmiem vada 83 gadus vecais kolchoznieks Jēkabs Pakste. Daudz darba priekš saviem gadiem veicis Jēkabs. Ne viens vien tūkstotis linu sauju atpogaļots ar viņa rokām. Posminieks šogad izstrādājis 200 izstrādes dienu, bet kur tad vēl linu tālākā apstrāde. Viss lielais darbs vēl priekšā. Tur būs vēl ne mazums dienu. Teicami strādā arī vairāk kā 80 gadu vecais kolchoznieks Gaļuks Jānis. Arī viņš daudz padarījis pie linu atpogaļošanas.

Pirmās brigādes kolchoznieki ar pateicību var minēt tādu čaklu plūcēju vārdus kā Mariju Andžāni, Dzintru Vanagu, Līgu Birsti un vairākas citas, kuras čakli strādāja linu druvās.

Tagad, kad pie linu apstrādes vajadzēs mazāk cilvēku, raitāk veiksies darbi labības laukos. Arī te tuvākajās dienās nogāzīsim pēdējo labības vālu.

J. Ormanis, kolchoza „Cīņa“ 1. kompleksās brigādes brigādiēris

KULMAŠĪNAS NEAPKLUST PAT NAKTS VIDŪ

Kolchoza „Druva“ laukos šogad darbi veicas jo sevišķi labi. — Čakli strādā kolchoznieki, — saka priekšsēdētājs b. Pastars.

— Godam nokopsim bagāto ražu.

Vienlaikus ar labības novākšanu labi organizēta arī kulšana. Strādā te Līvānu MTS kulmašīna, ko apkalpo mehanizators M. Malčanovs, un Jāņa Aleka vadītais kombains. Neapklust kulmašīnas labi pazīstamā dūkoņa pat vēl vakarā. Dažreiz pār kolchozu jau nolaidusies dziļa nakts, bet tieši uz lauka lukturu un mēness gaismā kūsā darbs.

Patiešām labi strādā abi mašīnisti un visi kolchoznieki. Par to ir padomājusi kolchoza valde, nosakot papild-

apmaksu. Mašīnisti par katru izkulto graudu tonnu saņem 3 kg labības, bet kolchoznieki, kas piedalās novākšanā sākot no plaujas, līdz kamēr graudi klētīs — piecus procentus.

Lai kulšanu vēl vairāk pasteidzinātu, tad bija organizētas arī svētdienas talkas. Arī tad kulēju netrūka un viņi paveica daudz. Pat pusdienas ēda uz lauka, lai vēltīgi netērētu laiku. Šim nolūkam klētnieks izsniedza nepieciešamos produktus un talcinieku pusdienu ēdienkartē netrūka pat tāda garduma kā medus. Ar jauno maizi tas garšo lieliski, bet tās druviniešiem netrūkst, jo bez pārtraukuma dzied kulmašīnas un kolchoza klēti plūst graudu straume.

A. Zemzars

Kukuruza novākta un ieskābēta

Kolchozā „Nākotne“ lopkopji astoņos mēnešos no vienas govīs ieguvuši pa 2029 kg piena, vai pa 264 centneri piena uz 100 ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes.

Jau šogad, pašlaik, kad turpinās lopbarības sagāde, kolchoznieki liek pamatus lop-

kopības produktivitātes tālākai pa lielinašanai. Kolchozā jau sagatavots ap 500 tonnām skābarības. 350 tonnas deva audzētā kukuruza 11 ha platībā.

Pavisam šogad uz vienu govī nākotnieši sagatavos pa 8 tonnām sulīgās barības.

P. Jauja

Īsti palīgi

Mums, oškalniešiem, palīgā ir ieradušies divi desmiti Līvānu 2. vidusskolas skolēnu. Prieks paskatīties, cik čakli viņi veic visus lauku darbus. Sadalījušies grupās, kuras vada mūsu pašu kolchoznieki, viņi strādā lopbarības biešu laukos, pie kolchozadārnieka 2. kompleksajā brigādē un 1. brigādē pie vasarāja kraušanas. Izstrādes normas talciniekiem neko neat-

šķiras no parastajām kolchoznieku normām un priekš viņu spēkiem nav mazās, bet viņi tās veic dubultīgi.

Tāpat strādā arī pašu kolchoza skolēni, kas sanākuši tagad no pilsētas skolām un vietējās Sīļu 7. gadīgās skolas. Par viņiem var teikt tikai labu: — Īsti palīgi.

A. Leļnieks, Oškalna vārdā nosauktā kolchoza priekšsēdētājs

Jaunas mašīnas lauksaimniecībā

Baltijas mašīnu izmēģinājumu stacijā izmēģina ap 100 dažādu agregātu. Sevišķi daudz mašīnu domātas lopkopības fermām. Te izmēģina universālo slaukšanas aparātu, mecha-

nizēto barības sadalītāju cūkām, skrāpju transportieri mēslošanai, daudzus skābarības griezumus, kartupeļu mazgājamo mašīnu un citus agregātus.

Rakstu krājums „1917. gads Latvijā“

Latvijas Valsts izdevniecība laidusi klajā Latvijas KP CK Partijas vēstures institūta sagatavoto rakstu krājumu „1917. gads Latvijā“.

Krājumā ievietotas vairāk nekā 30 latviešu revolucionāru

atmiņas. Viņi stāsta, kā Latvijas Komunistiskā partija vadīja strādnieku, zaldātu un trūcīgo zemnieku cīņu par padomju varu.

Rakstu krājums izdots 5.000 eksemplāru lielā metienā.

Naudas premijas

Cēsu rajona lauksaimniecības arteļa „Cīņa“ brigādes izvērsušas plašu sacensību, lai sekmīgi veiktu visus lauku darbus un palielinātu lauksaimniecības produktu ražošanu. Darba pirmrindniekiem arteļa valde noteikusi naudas premijas.

Labības novākšanā vislabāk strādā trešā laukkopības brigāde, ko vada Irina Take-re. Šī brigade saņēmusi pirmo premiju — 1000 rubļu. Otrā premija piešķirta ceturtajai brigādei, ko vada Nikolajs Rengu.

Jauna kūdras fabrika

Netālu no Valmieras stājusies darba ierindā jaunā kūdras fabrika „Lielais“. Tā ražos frezkūdras Rīgas termoelektrostacijai. Mēneša laikā fabrikas strādnieki sagatavojuši vairāk nekā 50.000 tonnu kūdras.

50 jaunas ielas

Pēckara gados Daugavpilī uzceltas 138 daudzstāvu mājas. Bez tam 650 mājas uzcēlušies strādnieki un kalpotāji. Pilsētā radušās 50 jaunas ielas. (LTA)

PIONIERU PULCIŅOS UN VIENĪBĀS

Sācies jaunais mācību gads. Vēl daudz jauna un interesanta skolēni iegūs mācību gaitā. Pēc labi pavadītā vasaras brīvlaika kopā pulcējas arī pionieri, lai uzsāktu darbu pulciņos un vienībās.

No 4.—10. septembrim visās rajona skolās notika pionieri pulciņu atskaites sanāksmes, kurās pionieri atskatās uz paveikto pagājušajā mācību gadā un vasarā, un apspriež kā labāk savas nodarbības izkārtot turpmāk. Viņi ierosināja arī daudz interesanta, kas veicams gatavojoties Oktobra revolūcijas 40. gadadienai. Apsprieda arī tādus pasākumus, kā, piemēram, par draudzības vakaru organizēšanu ar kaimiņu skolu, satikšanos ar darba pirmrindniekiem un citus. Labākos un aktīvākos pionierus izvirzīja par pulciņu padomes priekšsēdētājiem.

Tagad pēc pulciņu sanāksmēm no 15. septembra no-

tiks pionieri vienību sanāksmes, kurām tādi paši uzdevumi. Taču vienību sanāksmes jāorganizē vēl interesantākas un vairāk pārdomātas, lai pionieriem nebūtu jāgargā laikoja. Ieteicams sanāksmju vietas izvēlēties brīvā dabā. Teiksim, pārgājiena veidā uz mežu, skolas dārzā, vai arī kur citur. Ja tās organizē telpās, arī tad bez lieka formalisma. Tām jābūt brīvām, lai pionieri nepiespiesti, brīvi un daudzpusīgi varētu pārrunāt paveikto un dotu ierosinājumus jaunajam mācību gadam, izvēlētu vienības padomi, kas kopā ar vecāko pionieru vadītāju vadīs skolas pionieru darbu.

Pionieri, no tā, kādus biedrus jūs izvēlēsit vienības padomē, atkarīgs viss jūsu darbs skolas pionieru vienībā.

Dz. Švirkste,
LĻKJS Līvānu RK skolu daļas
vadītāja

Mums raksta Citās mājās cel, pašu mājās gāžas apkārt

Rajona celtniecības un remontu kantorim Liepu ielā ir noliktava. Mūra ēkā glabā dažādus celtniecības materiālus, bet pie sētas, kas noliktavas pagalmu atdala no ielas, parasti izber kaļķus. Acīmredzot, sētu saturošie stabi nopuvuši un sēta tagad draud apgāzties. Lai pēdējo kaut uz laiku novērstu „centīgi” remontu un celtniecības kantora saimnieki sētu no ielas puses atspieduši ar mietu, bet pēdējais daļēji aizsprosto ielu.

Vai patiešām celtniekiem nav materiālu un līdzekļu, lai pašu mājās būtu pieklājīga kārtība, lai šādas sētas un mieti nebojātu mūsu pilsētas skaistumu.

A. Vijums

Turisma sekciju katrā fizikulas kolektīvā

Mūsu republikā viens no jaunākajiem, bet populārākajiem sporta veidiem ir turisms. Tas populārs kļuvis ar to, ka prasa maz līdzekļu un pieejams plašām masām, ar to iespējams nodarboties jebkurā gada laikā.

Pie mums Līvānos pilnīgi iespējams atīstīt kājnieku, velosipēdistu, ūdens un motoauto turismu. Lai noorganizētu pastāvīgu turisma sekciju uzņēmumā, skolā vai kolchozā, ieteicams praktiski sākt ar parastajām masu ekskursijām, nolasot lekcijas par turisma atīstību un izskaidrojot, ko tas var dot katram cilvēkam. Materialus var dabūt rajona FK un sporta komitejā. Turisms no masu ekskursijām atšķiras ar to, ka turisma pārgājieni tiek veikti pēc noteikta plāna un maršruta, ar noteiktu dalībnieku skaitu. Kaut arī vienlaicīgi no vienas komandas un pa vienu maršrutu dodas vairāki dalībnieki, tie tomēr jāsadala grupās pa 4—8 cilvēki ar savu grupas vadītāju. Turisma pārgājieniem ir arī noteikts dienu un kilometru

skaits. Pārgājienos atšķirībā no ekskursijas tiek veikts uzdevums. Jāizpēta novada ģeogrāfija, vēsture, jāveic aģitācijas darbs utt.

Ar turismu nodarbojas izejamās dienās vai citā brīvlaikā. Vispirms jau jānoorganizē sekcija un jāiegādājas nepieciešamais inventārs, jāiemācās veikli rīkoties ar karti un kompasu, kā arī orientēties apkārtnē pēc dažādiem priekšmetiem. Pēc tam veic treniņpārgājienu 5—15 kilometru attālumā pēc noteikta maršruta un ar pilnu uzskabi. Kad treniņa pārgājieni ir veikti sekmīgi un ir ārsta atļauja, var uzsākt tiešos turisma pārgājienu. Jāpiezīmē, ka vispirms jau ieteicams to veikt pa mūsu pašu rajonu.

Iegūt turisma nozīmi „PSRS turists” nemaz nav tik grūti. Vienā pārgājienā jābūt ne mazāk kā 15 kilometriem diennaktī, pārnakšņojot lauka apstākļos. Piemēram, sestdienas vakarā turistu grupa iziet no Līvāniem uz Jersiku. Tur pār-

nakšņo. Svētdien iepazīstas ar Jersikas pilskalnu un atgriežas atpakaļ Līvānos. Līdz ar to viens pārgājienis skaitās veikts. Par to sporta komitejā tiek noformēti dokumenti. Nozīmes iegūšanai šāda veida pārgājieni jāveic pieci. Pārgājieni nedrīkst atkārtoties uz vienu un to pašu vietu, tie nevar būt bez pārtraukumiem un garāka distance par 15 km netiek ņemta vērā. Maršrutam izvēlas bezšķēršļu apvidu, bet ja jāšķērso smilšaini vai purvaini ceļi posmi, tad 1 km tiek pielīdzināts 1,5—2 kilometriem.

Pēc tam, kad iegūta nozīme „PSRS turists”, var sākt pārgājienu sporta klases iegūšanai.

Sikāk ar turismu varēs iepazīties sekciju darbā. Galvenais uzdevums tās noorganizēt. Rajona FK un SK ir nopietni jāpadomā par šī populārā sporta ieviešanu arī mūsu rajonā.

A. Upenieks,
BSB „Daugava” fizikulas kolektīva
instruktors

STARPTAUTISKAIS APSKATS

Mēs esam par mieru un drošību
Tuvajos un Vidējos Austrumos

Sakarā ar imperialistu iejaukšanos Tuvo un Vidējo Austrumu valstu iekšējās lietās šajā rajonā ir izveidojusies saspīlēta situācija, kas apdraud mieru un starptautisko drošību. Savienotās Valstis organizēja pret valdību vērstu savvērestību Sirijā, bet kad to atklāja, sāka gatavot bruņotu uzbrukumu šai zemei no tās kaimiņvalstīm. Anglija ar tiešu ASV atbalstu turpina bruņoto intervenciju pret Omanu un Jemenu. Angļu lidmašīnas, sējot nāvi no postu, barbariski apšauda un bombardēja šo abu arābu valstu mierīgās pilsētas un ciemus. Franču karaspēks asiņaini izrēķinās ar alžīriešu tautu un atkal ir iebrucis Tunisijā.

Stāvoklis, kāds izveidojies Tuvajos un Vidējos Austrumos, nevar nerādīt dziļas bažas mieru mīlošajās tautās. Padomju valdība jau aprīlī ierosināja, lai PSRS, ASV, Anglija un Francija sniegtu paziņojumu, kas nosodītu spēka lietošanu šajā zemeslodes rajonā. Taču rietumvalstis noraidīja padomju priekšlikumu un 11. jūnija

notās mēģināja attaisnot savu kolonizatorisko politiku. Tai pašā laikā tās neizvirzīja nekādu priekšlikumu, kas varētu uzlabot un normalizēt stāvokli Tuvajos un Vidējos austrumos.

Šai sakarā mūsu valdība 3. septembrī atkal griezās pie ASV, Anglijas un Francijas valdībām ar notām jautājumiem par stāvokli Tuvajos un Vidējos Austrumos. Notās norādīts, ka rietumvalstu rupjā iejaukšanās arābu valstu iekšējās lietās liecina, ka ASV, Anglija un Francija negrib atteikties no spēka politikas šajā rajonā. Padomju Savienības notas vērs uzmanību uz bistamajām sekām, pie kādām var novest šī politika. Mūsu valdība joprojām uzskata, ka pirmais solis ceļā uz situācijas uzlabošanu un normalizēšanu Tuvajos un Vidējos Austrumos varētu būt četru lielvalstu paziņojums, ka tās nosoda spēka lietošanu nenoregulēto jautājumu atrisināšanā un atsakās iejaukties šā rajona valstu iekšējās lietās.

Vainīgs viņš — 40 gradīgs

ABI VIENĀ GRĀVĪ

Pretim Jersikas veikalam grāvī, novārtījusies dubļos, guļ nenosakāma vecuma sieviete, brīžiem viņa izkļūdz kādu ļaunu vārdu... Dažus soļus uz priekšu pa ceļmalu kaut ko murminādams rāpo tāda paša izskata vīrietis. Viņš krīt un ceļas un atkal krīt. Pa ceļu no skolas skrien jautru bērnu pulciņš. Viņi skrien uz mājām pie mammas un papa, lai pastāstītu par nodzīvoto dienu skolā. Bet viena desmit gadu veca meitene pēkšņi kļūst nopietna, jaunajai sejiņai pāri pārskrīn tumša ēna, tad viņa nodur galviņu un pagriež pa labi—kur? Pie radiem.

Kas tad ir šie nelaimīgie? Lūk, šie visi trīs sastāda vienu veselu. Tā ir Leona Loča ģimene. Grāvī vārtījās

māte, Anna Loča, pa ceļmalu rāpoja tēvs, tas pats Leons Ločs, bet pie radiem aizgāja viņu miesīgā meita Vija.

Un tā ik dienas. Dzer tēvs un māte. Visu ko viņa nopelna dzelzceļa stacijā (Anna strādā dzelzceļa stacijā par apkalpotāju) nekavējoši nodzer kopā ar vīru. Pēc tam kādu laiku pārtraukums, un tad nāk kārtējā pensijas diena (Ločs Leons ir pensionārs). Un sākas atkal dzeršana un tā ilgst tik ilgi, kamēr vairs nepaliek ne kapeikas.

Tad šie vecāki strīdas un kaujas, brīžiem mājas sliksni pārkāpj viņu meitiņa Vija. Tad viņa atstāj to un pēc kāda laika atkal klauvē pie radu durvīm.

P. Geriņš

Pārrunas par antirelīģiskām temām

Ticējumi un māņticība

No seniem laikiem cilvēki novēro visu, kas notiek visapkārt, lai varētu spriest par gaidāmajām dabas parādībām un zinātu atbilstoši rīkoties. Šo vērojumu rezultātā tautā radušies daudzi ticējumi. Dažus no tiem vēlāk apstiprināja zinātne.

Diezgan pareizi ir, piemēram, tautas ticējumi par laiku: „rasa nokrita — būs labs laiks”, „mīgla ceļas — būs lietus”; „tīrs saulriets — uz sausu laiku”; „saule aizgāja aiz mākoņiem — būs lietus”; „spiedīgs gaiss — noteikti gaidāms pērķons” un daudzi citi. Šos ticējumus var zinātniski pamatot. Taču ne vienmēr tie attaisnojas, jo nevar taču pēc kādas vienas izolētas pazīmes spriest par sarežģītiem dabas procesiem.

Līdz pat šim laikam, piemēram, nav izskausts ticējums: „Ja mājā saplīst spo-

gulis, tad kāds no mājniekiem drīz mirs”. Kur radies tik nejēdzīgs ticējums? Vai tajā atspoguļojas kaut kāda patiesa sakarība starp parādībām? Protams, nē.

Ticējums par sasīstu spoguļi kā nāves vēstnesi radies jau sirmā senatnē, kad laudis domāja, ka cilvēka ēna vai attēls kādā priekšmetā ir tā „dvēsele”. Tas bija raksturīgs reliģijas agrarajai formai — tā sauktajam animismam (no latīņu vārda „animus” — gars, dvēsele), pie tam tai stadijā, kad cilvēka „dvēseli”, uzskatīja par ļoti līdzīgu tā ķermenim. Zinātniski šādi ticējumi bijuši tasmaņu, zulu un daudzām citām ciltīm un tautām zemā sabiedrības attīstības līmenī. Noskaidrots arī, ka cilvēka ēnas iznīcināšanu uzskatījuši par līdzvērtīgu cilvēka nogalināšanai.

Daži cilvēki baidās no skaitļa „trīspadsmit”, jo tas it kā nesot nelaimi. Lai saprastu, kā radies šis ticējums, atkal pievērsīsimies senatnei. Kā zināms, pirmatnējo cilvēku skaitīšanas spējas bija vāji attīstītas. Sākumā viņi skaitījuši ar nelieliem skaitļiem — divi, trīs. Skaitījuši uz pirkstiem, pievienojot vienu skaitli otram. Tā, piemēram, lai apzīmētu skaitli „septiņi” daudzas austrāliešu ciltis teikušas „divi—divi—trīs”. Skaitļi, kas neietilpa parastajā skaitīšanas sistēmā, cilvēkiem likās nesaprotami un pat bīstami.

Daudzām senajām tautām, piemēram, romiešiem, bija divpadsmit skaitļu skaitīšanas sistēma. Pēc paraduma vēl mūsu dienās daudzas lietas — traukus, nažus, dakšīņas, karotes, veļu, zīmuļus, spalvas un citus priekšmetus skaita dučos.

Senie cilvēki, kas lietoja pterasto divpadsmit skaitļu sistēmu, sākumā skaitli „trīs-

padsmīt” uzņēma ar neuzticību. Kristīgā mitoloģija, lieku reizi vēl it kā pasvītēja savu nelabvēlību pret šo skaitli stāstā par „svēto vakarēdienu”, tas ir, par mistiskā Jēzus Kristus un viņa skolnieku atvadu vakariņām, vienu no trīspadsmit dalībniekiem attēlo kā nodevēju. Tā radās un izplatījās visā pasaulē māņticīgās bailes no „velna duča”.

Vai arī cits piemērs. „Melnas kaķis pārskrēja pār ceļu — būs nelaime”. Arī šī divvainā ticējuma pamatā nav reālās dzīves notikumi, bet gan reālīgiska māņticība. Tā saistīta ar senu ticējumu par „pārvēršanos”. Sirmā senatnē cilvēki ticēja, ka ļauni gari (un arī ļauni cilvēki) it kā varot „pārvērsties” dzīvniekos. Bet melno kaķi, kas jau pēc krāsas un izskata ir zināmā mērā it kā draudīgi, uzskatīja par vispiemērotāko „ļauņa gara” iemiesojumu. Tāpēc tā pārādīšanās uzskatīja par nelaimes vēstnesi.

Viens no māņticības veidiem ir zilēšana. Zilē ar kārtīm, ar pupām, ar skalim utt. Taču visi šie zilēšanas veidi tā vai citādi saistīti ar ticību pārdabiskiem spēkiem — ticību „gariem”, ar kuriem zilētāji it kā varot nonākt saskarē, izzināt no tiem savu nākotni un izmantot tos savā labā. Dažādie krāpnieki — zilnieki, pūšlotāji un burvji izmanto šo māņticību un nekaunīgi „aptūra” vientiesīgus cilvēkus.

No visa teiktā redzams, ka māņticība ir pilnīgā pretrunā ar pareizajiem, zinātniski pamatotajiem uzskatiem par dabas un sabiedrības parādību likumsakarībām. Māņticība — šī tumsonība un analfabetisma palieka — izskaužama, neatlaidīgi cīnoties pret to, propagandējot zinātnes atziņas un zinātnisko pasaules uzskatu, paceļot iedzīvotāju kultūras līmeni.

N. Gubanovs

Redaktore H. JEROFEJEVA